

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

„Pax Romana“

(+) Viitorul razimă pe prezent. Forțe hazzardate, valori nevalorificate, prilejuri pierdute acuma, se răzbuună amarnic mai târziu. Vorba lui Homer: pedeapsa vine în urma păcatului, încet dar sigur. Și inevitabil.

Roma creștină știe acest lucru mai bine ca oricine. Cârma bimilenară a celei mai vaste organizații, din câte cunoaște istoria omenimii, i-a trecut, așa zicând, în sânge, adevărul adagiului: Gouverner, c'est prévoir. I-se acomodează oarecum organic. Acordurile încheiate, măsurile luate, sfaturile date, lozincele lansate, acțiunile proconizate, directivele impuse, eforturile depuse și jertfele aduse, totul vizează viitorul, folosind în aceeaș vreme, în cea mai deplină măsură, și actualității căreia i-se adaptează și pe care clădește.

Puternica organizație internațională a universitarilor catolici, cunoscută sub numele de „Pax Romana“, face și ea parte din ansamblul preocupărilor și realizărilor prevăzătorului Cap al creștinătății integrale din cetatea Veșnică. Privită cu simpatie chiar dela început, idea de lărgire a cadrelor ce cuprindeau, unite într-un secretariat provizoriu, federațiile studențești catolice elvețiene, olandeze și spaniole, această idee îmbărbătată tot mai pronunțat de Sfântul Scaun, a îmbrăcat haină concretă în impunătorul prim congres internațional studențesc catolic din 1921 dela Freiburg. Acestuia i-a urmat încă unul, tot acolo, la 1922. Apoi altele la Salzburg (1923), Budapesta (1924), Bologna (1925), Amsterdam (1926), Varșovia și Cracovia (1927) Cambridge-Oxford-Londra (1928), Sevilla (1929), München (1930) și iarăș Freiburg (1931), pentruca anul acesta să se țină, acum câteva zile, la Bordeaux, al doisprezecelea atare congres, cu 250 de reprezentanți alor mai bine de douăzeci de neamuri de pe glob. Intre cari a intrat cu acest prilej și federația studenților români uniți. Astru.

Faptul e de o însemnătate covârșitoare în viața studențimei noastre universitare. Și nu putem decât să ne bucurăm de întorsătura fericită ce o marchează. Noul legături în cari intră printr'asta îi deschid o lume nouă de realizări etice, estetice, morale și culturale, la temelia cărora stă cel mai curat idealism creștin catolic. Bogatul Vade Mecum al organizației îl orientează amănunțit pe studentul nostru plecat în străinătate după învățatură, asupra cercurilor frățești, ce-l așteaptă cu brațele deschise spre a-l călduși, mai cu seamă în labirintul plin de primejdii al metropolelor și al centrelor mari școlare. Intrunirile cordiale și contactul prietenesc cu tineri într'adevăr culți și moralmente integri va face cu puțință alor noștri încheierea de simpatii sincere și durabile pentru neamul și rosturile noastre, a căror însemnătate ulterioară nici când n'o poți prevedea în toată mărimea ei. Practica religioasă, — conditio sine qua non a primirii și a rămănerii în această organizație, — pe ei îi va feri de tocarea vremii, a sănătății și a banilor prin cele cafenele, varietouri și localuri ale putreziciunii, iar neamul și biserica de primejdia de a se trezi cu niște secături gălăgioase, pretențioase, dar găunoase și vișioase, banale și superficiale, iscusite numai în arta de a se pudra, de a dansa, chibița, bea și fredona cuplete frivole, ca toată existența lor.

Cineva dela un cotidian din capitală, crede, totuși că poate face spirite pe tema unei manifestări de credință a congresiștilor dela Bordeaux. Il privește. Și să-i fie de bine. — Felicitările noastre, toate, deastădată se îndreaptă spre Astru.

Reorganizare necesară

Binefacerile misiunilor populare — Abateri dăunătoare — Se impune o revenire

de prof. Dr. Vasile Aftenie

Recunoaștem cu toții că societatea de azi suferă de felurite crize. Aceste crize constituiesc motivele neajunsurilor și nemulțumirilor tuturor păturilor sociale. Dar precum nu există efect fără cauză, așa nici criză fără una, ori mai multe pricini ale ei. Factorii competenți se nuzesc din răspuțeri în aflarea acestor pricini, pentru a le putea delătura, ca astfel să restabiliască apoi echilibrul social.

Greșesc însă foarte mult aceia cari cred, că haosul în care se sbate societatea modernă se datorește exclusiv cauzelor de ordin material. Până când ne oprim aci, remediere desăvârșită nu vom avea. Pentru vindecarea completă a unei boale e nevoie de extirparea tuturor microbilor, ce o cauzează. Or, cauza neajunsurilor de azi, trebuie căutată ceva mai departe de materie.

A spus foarte bine un membru marcant chiar în adunarea „Ligii Națiunilor“ că societatea de azi suferă mai mult de o criză morală decât de una economico-financiară, după cum le place unora să vorbească mereu. Buba zace aici. Odată delăturată această criză, va dispărea cu multă ușurință și cealaltă. — În felul acesta intră, din nou, și Biserica în joc, ca un factor hotărâtor în viața socială a popoarelor.

Biserica noastră a și început o eră de primenire sufletească a membrilor ei prin Agru și prin misiunile populare. Când aceste două câmpuri de activitate bisericească vor fi la înălțimea pentru care au fost întemeiate, cu siguranță societatea noastră va răsufla mai ușor, din toate punctele de vedere.

Intr'un număr anterior al „Unității“ am relevat importanța Agrului. Acum vreau să fac câteva reflexii analoge asupra misiunilor populare.

Misiunile populare sunt pentru viața sufletească a membrilor bisericii noastre ceea ce sunt manevrele pentru soldați. Din prilejul misiunilor, poporul nostru dela sate și orașe se primenește sufletește. Se gândește asupra vieții lui din trecut, și dacă a fost rea își propune să se îndrepte, iar dacă a fost bună își propune să fie și mai bună. „Cel sfânt să se mai sfințească, iar dreptul să mai facă dreptate“. Acesta este un fapt constatat nu numai de preotul misionar, ci chiar, și mai vărtos, de către frații preoți din cura animarum. Numai așa se explică bucuria și mulțumirea sufletească a misionarului după 2—3 zile de oboseală, și stăruința, preoților de bine, cari au avut odată misiuni, să mai aibă. Cunosce preot care a declarat, că dacă ar avea misionar potrivit, dânsul ar ținea misiuni în parohia sa în fiecare an. Și îl cred. El este doar cel mai

competent să constate fructul misiunilor în viața credincioșilor săi.

De aceea autoritatea noastră bisericească bine face că încurajază, iar frații preoți sprijinesc această operă salutară. Să conlucrăm cu toții pentru intensificarea misiunilor populare! Dela nimic mai mult ca dela aceste lucrări binecuvântate nu putem aștepta îmbunătățirea sufletească, baza oricărei alte îndreptări, a poporului nostru.

Se observă însă o mică decădere a misiunilor dela felul cum s'a intenționat la început rostul lor. Misiunile trebuie să fie și o manifestare vie de credință, cu concursul credincioșilor parohiilor din jur, ceea ce azi în multe locuri nu se mai face. De aceea trebuie să ajungem acolo, ca preoții vecini să vină în fruntea credincioșilor săi, în procesiune, în parohia unde se țin misiunile. Acolo, ei vor da ajutor la spovedanii, iar credincioșii lor vor avea prilejul să se spovedească și ei. Astfel Reuniunea de misiuni va putea mulțumi în scurtă vreme aproape pe toți credincioșii bisericii noastre. Pentru că din lipsa de misionari, cei dela centru nu ajung ca în scurt timp să poată trece prin toate parohiile. Dacă s'ar purcede însă în felul arătat, n'ar mai fi nevoie, și nici nu ar mai fi consult, să se țină mereu misiuni în parohiile din imediată apropiere.

Toți recunosc importanța misiunilor, însă vor zice unii că nu sunt chiar așa de ușor de suportat spesele împreunate cu ele. Aici sunt de acord, dacă masa preotului se transformă pe timpul misiunilor într'un adevărat banchet, cu participarea tuturor intelectualiilor din parohie și jur. Sufere parohul, care trebuie să finanțeze astfel de mese copioase, dar mai ales preoteasa care, fiind ocupată cu ale mesel, nu poate să se bucure și dânsa de harurile misiunilor.

Dar „est modus in rebus“. Am încercat în multe locuri și am reușit. Preoțimea și credincioșii din jur să meargă în parohia cu misiunile imediat după masă, ca apoi și cina să o poată lua lua la ei acasă. La caz de nevoie preoții pot veni, la fel pentru mărturisiri, și în ziua a doua. În felul acesta misiunilor li-se dă un fast deosebit, fără a cauza preotului local spese prea însemnate.

Se poate și altfel. Anume, preoții din jur să vină cu credincioșii chiar la sf. liturghie, ca să celebreze mai mulți laolaltă, ridicând în felul acesta și mai mult fastul misiunilor.

Dar în cazul acesta se vor îngriji în altă formă să nu fie prea îngreunată casa preotului local cu masa. Asta se poate face prin plasarea

membrilor familiilor preoților din jur la singuraticile familii din parohie. Sau se pot aranja lucrurile între preoții din chestiune printr'o înțelegere prealabilă. Cu bunăvoință totul se poate.

Cunosc cazuri când preoții tocmai din aceste motive nu erau bucuroși de misiuni în parohiile lor, deși altfel le simțeau lipsa și le-ar fi dorit din inimă.

Să sperăm că Reuniunea de misiuni arhidiecezană nu va întârzia cu reorganizarea și punerea pe noi baze a acestei instituțiuni bisericesti de importanță atât de covârșitoare în Biserica noastră. — Quod Deus faxit. —

Pe urmele apostolilor. Prezența păstorului procură liniște turmei. Coborrea păstorilor celor mari în mijlocul turmelor cuvântătoare le-au prilejlit acestora, în toată vremea, mângălere și bucurii de nespus. Înălții noștri Ierarhi știm cum s'au achitat în trecut de această datorie. Și-l vedem și acum achitându-se cu drag de ea, cari și când numai pot.

Purtați de dorul apostolului, Preasfințitul Iuliu al Clujului și Alexandru al Maramureșului anunță noi vizite prin eparhiile lor. Cel dintâiu, începând cu ziua de 27 August și încheind cu 8 Septembrie, va cerceta parohiile și filiile: Sălcea-Ciurila, Plaiuri (sfințirea bisericii), Măgura Ierli-Șutu, Vălișoara-Lita, Hăjdate-Filea de jos, Filea de sus-Săcel, Valea Ierli-Băișoara, Muntele Băișoarei-Muntele Filii, Iara-Cacova-Ierli, Surduc-Făgetul Ierli Poșaga de jos și cea de sus I, Poșaga de sus II. Încheierea se va face de Sântă Măria Mică la Mănăstirea Lupșei — Preasfințitul Alexandru al Maramureșului va face, în Septembrie c. două serii de vizitații canonice. Întâia în legătură cu pelerinajul dela mănăstirea Moiseiu, în zilele de 5—9 Sept. c., când va cerceta parohiile și filiile: Ocna-Șugatag, Hoteni, Ferești, Cornești, Călinești, Sârbi, Budești, Iapa, Sarasău, Câmpulung la Tisa, Săpânța, Remetea, Crăciunești, Coștiul, Rona de sus și cea de jos, Săliștea de sus, Moiseiu Borșa I, II, III, Leordina, Bistra, Petrova, Poienile de sub Munte, Repede și Ruscova. În răstimpul 23—26 Sept. c. în legătură cu punerea petrii de temelie a noiei

biserici monumentale din Satu-Mare, va vizita alte șaptesprezece parohii și filii.

Cei ce știu ce însemnează „sentire cum Ecclesia“ vor urmări cu gândul și cu rugăciunile, pe Înălții Ierarhi, în drumurile lor de curată apostolie.

Peregrinajul de Adormirea Preacuratei dela Bixad. Favorizat și de-o vreme excepțional de frumoasă, acest praznic al mănăstirii și al mulțimilor cucernice, a fost o splendoare. Impresia ce a produs asupra cunoscătorilor în cauză este că mișcarea aceasta, de caracter strict religios, a crescut considerabil în proporții și intensitate față de trecut.

Încă de Vineri seara lumea a început să curgă spre sfântul lăcaș de închinare al fiilor sf. Vasile. Și asta așa a ținut într'una, până Luni, după sfânta slujbă, când cucernicii pelerini, cete-cete, și-au făcut calea întoarsă spre vetrele dela cari plecaseră. Cei vre-o douăzeci de preoți mărturisitori au avut mereu de lucru. Numărul mărturisirilor și cuminecărilor arată suma impresionantă de 4293 de inși, totalul pelerinilor trecând binișor peste douăzeci de mii. S'au spus, din acest prilej, șase cuvântări însuflețite și pline de învățătură sfântă, vorbitorii fiind preoți de mir și părinți ieromonahi.

De Sântămăria Mică se va ținea, tot aci, altă serbare similară, foarte probabil de aceeași proporții. Căci poporul nostru are o dragoste nefermă față de mănăstiri și lăcuiitorii lor. — Ce binecuvântare vor fi aceste centre de viață sufletească, odată ce vor fi în număr îndestulitor, dela Moiseiu Maramureșului până la Racovița Bănatului, și își vor avea personalul lor călugăresc, așa cum îl dorim: luminat și cucernic!

Unitarii activează. Și cei dela noi, și cei din lumea largă. Asociația „David Francisc“ a celor dela noi și-a ținut al cincilea congres unitarian la Crăciunel-Odorhelu și Merești-Odorhelu, în zilele de 12—16 August c.

Conferențiarul congresiștii s'au ocupat cu chestii cât se poate de actuale. Așa d. Ștefan Dobai a abordat problema orientării unitarilor ardeleni, aducând drept pildă de urmat

activitatea serioasă și conștientă, pe teren cultural-bisericesc, a Românilor și Sașilor, din timpul vechei monarhii austro-ungare. Reținem faptul că d. Dobai crede tare în putința creării cât mai curând a unei punți de trecere și înfrățire sinceră între Români și Ungurii din România Mare.

Alte teme dezbătute: Munca din punctul de vedere al comunității; Creștinism și socialism; Unitatea cooperativelor; Igiena satelor. Și altele multe, deosebită atenție dându-se organizării asistenței sociale pentru păstrarea moralului tinerelor fete maghiare ce merg servitoare la oraș. — Congresul s'a încheiat cu alegerea d. Dionisiu Lörinczy din Vulcan de președ. al asociației aranjatoare de asemenea congrese animate și folositoare. (V. Marcu).

Slavii se sfătuiesc

— Încrătăci pe răbojul vremii —

Teologii slavi s'adună la sfat. Catolici și ortodocși. Tot mai mulți, și cu tot mai multă înțelegere împrumutată. *Congresul dela Velehrad*, ținut luna trecută, le-a întrecut pe toate cele cinci care i-au premerș. De astă dată au fost reprezentate mult mai bine ca în trecut: Bulgaria, Cehoslovacia, Jugoslavia, Polonia și Ucraina, pe lângă Slavi ortodocși și catolici din Anglia, Austria, Belgia, Franța, Germania, Spania, și Ungaria, și o delegație numeroasă din Roma.

Au făcut o impresie deosebit de bună scrisorile de adesiune la spiritul de apropiere și împăciuire al congresului, trimise de diferite notorietăți ale lumii bisericesti ortodoxe ruse. Așa lunga epistolă a cunoscutului teolog rus, prof. S. Bulgakov, cu rândurile sale neobișnuit de irenice, și cu exprimarea dorinței de a vedea realizată cât mai îngrabă vedenia unicei turme cu un singur păstor suprem în frunte, într'o singură biserică. Tonul polemic de altădată acum lipsește cu totul. Scrisori la fel de pline de simpatii pentru idea în numele căreia s'a adunat congresul, au venit și dela ex-mitropolitul de Kiev Antoniu Chrapovicky; dr. Lodzenskij din Geneva, organizatorul fron-

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Cripta Catedralei Unite din Oradea

— Însemnările unui trecător —

de Pr. I. Georgescu

Un călător străin se mira, nu de mult, de lipsa noastră de pietate pentru morți. Cimitirele noastre, în multe părți, sunt vraște. Fără îngădirea cuvenită, cu crucile strâmbe sau chiar răsturnate la pământ, cu mormintele acoperite de bălării, ele nu sunt totdeauna locuri de pelerinaj și de rugăciune, ci de atâtea ori fânețe sau chiar pășune pentru animale. Dacă poetul nostru s'a plâns că va avea „mormânt fără de noroc și fără de prieteni“, a avut temelu s'o facă. Dureroasa experiență, aproape generală la noi, l-a convins despre soarta tristă ce o să-l aștepte.

De aceea e cu atât mai laudabil zelul creștinesc și românesc al celor ce rup cu această tradiție de păcătoasă nepăsare orientală și introduc cultul morților și al mormintelor, atât de desvoltat în Apus. Cine a vizitat marile cimitire apusene știe că acestea fac impresia înălțătoare a unor orașe și parcuri admirabil îngrijite, iar criptele par muzee.

Un astfel de muzeu de sacre relicvii este și noua criptă a catedralei bisericel unite din Oradea. Din inițiativa pâr. paroh E. Bran dela

numita catedrală, și cu binecuvântarea P. S. S. pâr. episcop Valeriu Traian Frențiu, s'au scos marii noștri morți, ctitori de așezăminte, mulți cu nume nepieritoare în anelele culturii românești, din camera mortuară comună, și s'au așezat în însaș incinta principală a criptei, luminată electric și foarte curat întreținută.

Odată cu moaștele, s'au ridicat și epitafele, așezându-se fiecare la locul cuvenit, ca într'o măreață galerie funerară.

Iată, aproape întreaga serie venerabilă a marilor chiriarhi orădani cu inscripțiile lor de multeori așa de laconice! În față, la mijloc, privirea și-se oprește instinctiv la o placă de marmoră nouă, împodobită cu două cruci și cu două nume deosebit de scumpe tuturor Românilor: *Moise Dragoș* (1777—1787) și *Ignăție Darabant* (1788—1805). Întâiul e primul episcop titular al Românilor uniți din părțile acestea, de numele căruia se leagă nu numai întemeierea ci și începuturile de organizare ale eparhiei unite din Oradea; al doilea și-a făcut nume nemuritor sprijinind din toate puterile mișcarea politică de desrobire națională, cunoscută sub numele de „Suplex libellus Valachorum“. Urmează strălucitele epitafe latinești ale marilor episcopi *Samuil Vulcan* și *Vasile Erdeli* (Ardeleanul); întâiul în veci binecuvântat pentru că a întemeiat liceul din Beiuș și a ocrotit la curtea sa pe marii cărturari ai vremii; al doilea pentru că a ostenit ca nimeni altul pentru crearea mitropoliei și a celor două

episcopii nouă de Gherla și de Lugoj. Urmează *Iosif Pop Sălăjanul*, reconstructorul turlei catedralei orădane, mort în vârstă de 61 de ani, după 32 de ani de preoție și 11 de episcopat, autor al unui apreciat tratat de drept canonic al Bisericii Răsăritene.

Iată, în fine, și inscripția funerară a episcopului *Ioan Oltean*, mort la 29 Noemvrie 1877, în vârstă de 38 de ani, după patru ani de păstorire.

Din această serie lipsesc ultimii doi chiriarhi: Episcopul Mihail Pavel, înmormântat în biserică din Slatina, ctitoria lui, acum rămasă în Maramureșul cehoslovac, și Episcopul Demetriu Radu, așezat, precum se știe, după funeraliile naționale ce i-s'au făcut, în gropnița familiară din Rădești.

Alături de episcopi, iată o serie respectabilă de vrednici *canonici* diecezani! Lângă primii episcopi se vede epitaful canonicului Simeon Bran (1756—1817), autorul unui catehism rămas în manuscris, rudă mai îndepărtată a actualului paroh. Urmează canonicii: Ioan Pop (1816—1871); Ioan Pak († 1863); Grigorie Kőváry (1796—1870); Nicolae Vitéz (1765—1829); Mihail Muntean († 1833); Ștefan Gyng (1772—1832); Mihail Talmaciu († 1838); Vasile Kőváry († 1841); Ioan Corneli († 1848); Ioan Radnothy († 1842); și Nicolae Borbola (1776—1877). Mulți dintre ei au fost rectori ai Seminarului orădan, deschis de episcopul Ignăție Darabant, precum au fost: Pop, Pak

tului unic al tuturor credincioșilor împotriva bolșevicilor, pe baza principiilor enunțate de Enciclicele papale; principele Dolgorukov din Elveția; dr. Nic. Arseniev, din Germania; dr. Kisanskij din Praga; dr. Glubokovskij din Sofia, și alții, dintre cari amintim numai pe filocalicul dr. V. Vilinskij.

În prezența unor nouă episcopi, o mulțime de savanți de mână întâiu, și reprezentanții unor patrușprezece ordine călugărești, congresul, prezidat de arhiep. dr. Precan, după o serie de conferințe strălucite și ședințe bogate în debateri calme și frățești, s'a încheiat cu un mănunchiu de hotărâri menite să ducă mai departe, și cu un nou avânt, opera râvnită de ortodocșii și catolicii prezenți. Prevăd aceste hotărâri un protest comun împotriva sălbătăciilor bolșeviste. În legătură cu aceasta s'a căzut de acord să fie rugat Sf. Părinte s'atrage, prin reprezentanții săi diplomați, atenția lumii politice asupra acestui punct negru al vremii. — Alte rezoluții luate: mai multă grijă de educația tinerimei în vederea operei unioniste; trimiterea talentelor mai pronunțate la Institutul Oriental din Roma; intensificarea cultului SS. Ciril și Metodiu; invitarea disidenților să facă și ei, ca uniții, rugăciuni pentru unitatea bisericii; împământarea obișnuinței de a sluji, lunar, o sfântă liturghie în acest scop; aducerea sf. jertfe, ad tollendum schisma, îndeosebi în seminariile teologice și în decursul exercițiilor spirituale; grija de un specialist în materie, care să organizeze forțele capabile să munciască în această direcție, și să țină și el conferințe lămuritoare în chestie.

Cum vedem, Slavii de bună credință, iau gândul unirii bisericesti foarte în serios. Nici scrișniri de dinți, nici insulte, nici răstălmări de reavoință. Cei vre-o 150 de participanți străini, — tot nume ilustre, între cari pomenim pe savantul protestant Hans Koch din Viena, P. Placido de Meester, benedictin; P. Hermann, jezuit din Roma; armeanul dr. Hamzak Oskian; polonul dr. Pawlowski dela univ. din Varșovia ș. a., — s'au îndepărtat cu convingerea că nu-i departe ziua când, într'ale credinței, Slavii vor fi un cuget și un suflet.

Ai noștrii fiii împărăției prin limbă și sânge, au alte preocupări. Intocmai ca fiii lui Issai în ceasul cercetării lor.

Kövény, Vitéz, Muntean și Gyng, iar alții prepoziți ca: Radnothy, Borbola și Corneli. Ce mișcătoare e, de pildă, inscripția funerară a acestuia din urmă, redactată într'o latinească curată, vrednică de tovarășul de muncă și de ideal al lui Micu — Șincai — P. Maior! Iată-o: „În nădejdea învierii s'au înmormântat aici la 3 Septembrie 1848, în al 94-lea an al etății, cinstitele rămășițe ale lui Ioan Corneli, prepozit capitular, părintele săracilor, prietenul copiilor, pilda evlaviei, preot cast.” Se pot spune despre mulți asemenea cuvinte?

În frumoasa criptă a acestei catedrale sunt și două morminte de fețe nebisericesti: întâiu al lui Ioan Petze de Girold, fost inspector al moșiei episcopoești din Beluș (1782—1826), unul dintre donatorii de pe vremuri ai Seminarului diecezan, și al doilea, mormântul Mariei Vulcan, sora episcopului Samuil, căsătorită întâi cu Kálbory și al doilea cu Getze Giroldi. Epitaful ei e făcut de fiii ei: Samuil și Alexandru, cari îi doresc: „Odihnește în pace, buna noastră mamă, până când ne vom putea uni din nou în cetele cerești“.

Trecători localnici sau străini, când vă abateți prin piața Unirii din Oradea, nu uitați să vizitați cripta catedralei unitei. Veți avea un minunat prilej de a vă încredința de adevărul rostit cu atâta simțire creștinească și românească de poetul G. Coșbuc: Soarele din noaptelei, din mormânt puterea vine, Nașterea cea viitoare e în lumea celor morți!

Bucuria dela Pogăceaua. Nu-i mult de când Pogăceaua-Fănațe avusese fericirea să-și vadă visul vechiu cu ochii: biserica nouă binecuvântată. Acelaș lucru s'a petrecut acum, de sărbătoarea Adormirii Preacuratei, în Pogăceaua-Sat: în numele I. P. S. Mitropolit Vasile, pâr. canonic Dr. Coltor a săvârșit, cu mare fast, binecuvântarea unei biserici, care este a doua, ridicată în estinsa-i parohie, de pâr. Teodor Pădureanu.

La solemnitățile acelei zile a luat parte și din străini, lume multă și aleasă. Pomenim dintre oaspeții pe dd. Dr. Vescan, prefectul județului; Dr. Pantea, primarul orașului Târgu-Mureș; senatorul Vulcu, și alte notabilități. Sfânta slujbă a oficiat-o pâr. Dr. Coltor într'un impunător sobor de preoți, compus din Frații în Hristos: Nicoară, prot. tractual (Râciu), Lupu (Șincai), Tătar (Greibenș), M. Pop (Mădăraș), Șermășan (Dâmbu) Boroș (Șăulia) și Al. Pop din Velcheriu.

Nu-i peună să descrie bucuria localnicilor și mângăierile de cari s'au împărtășit cele mai bine de trei mii de suflete prezente la aceste festivități sfinte. Cuvântarea pâr. pontificante a picurat, simțite și neuitate emoții în toate inimile. Sute și sute de cuminecări răsplăteau osteneala îndelungată a celor șapte preoți ce s'au ostenit cu spovedaniile și făceau mărturisirea sentimentelor religioase ale mulțimilor din părțile locului. — Praznicul zilei s'a încheiat cu banchetul din școală. Aici mai notăm doar atât că, bună parte din merit în pregătirea acestui praznic, are și fostul paroh-protopop al Pogăceleii, pâr. Târnavăneanu.

Takakwitha, fecioara. S'a stins, senină și candidă, acum două veacuri și jumătate, departe-departee de-aici, în America de Nord. Indiană din Indieni, văzuse lumina zilei într'un cort de Pie-Roșii. Lumina lui Hristos îl luminează numai mai târziu. Se botează abia la vârsta de douăzeci de ani, la Fonda, de-un Părinte jezuit, după o viață petrecută și până atunci, din mila ceriului, în feciorie nepătată. Harul botezului limpește, întărește și îmbogățește cât numai se poate limpezi și întări o conștiință și de altfel delicată din naștere și cât numai se poate îmbogăți vistieria unei inimi creștine.

Mucenicia PP. jezuiți misionari Isac Jougues René Goupil, și Ioan Lalonde, canonizați, deja de sfinți, e ca o ploale binefăcătoare pentru sufletul ei simțitor și dornic de sfințenie. Cât a râvnit ea cununa de mucenică! Și cât s'a pregătit s'o primească, asemenea acelor slugi ai Domnului, pe cari îi cunoaște bine, îi admira și imita în calea desăvârșirii! Ei însă îi rândulise Stăpânul tuturor altceva: să fie facile vie în noaptea ce învăluia neamul său.

Cum a și fost. Și cum se vede din povestea fascinantă a vieții sale, scrisă, încă pe când trăia dânsa, de doul din duhovnicii săi. Totul arată că acești oameni ai lui Dumnezeu, îndeosebi P. Chanchetiere, prevedeau deja de pe atunci că Ecaterina, acesta-i era numele de botez, va străluci odată în cinstea altarelor.

Celea ce-au urmat le-au dat dreptate. Relatarea Mons. Eduard A. Pace, vicerectorul Univ. Catolice din America, sosită la Roma în 16 Iunie c. notează 18 cazuri ce poartă pecetea sigură a miracolului și se ascriu intervenției suprafirești a Tekakwithei. Luând în seamă și alte indicații ce nu lasă loc îndoelii, Congregația Riturilor a început, în 8 Iulie c. procesul de beatificare și canonizare a celei intrate întru bucuria deosebită a Domnului. — Orop-situl neam al Pieilor-Roșii va fi reprezentat și el, în curând, cu o mândră, dalbă floare, în cununa nevestejită a genialității practice și a eroismului creștin.

Știri mărunte

Noul mirese ale Domnului. Discret, și în cadre străns familiare, după ce au fost pregătite vreme de opt zile anume pentru aceasta de pâr. Emanoil Popa din București, șapte membre ale Congregației noastre de surori, au depus în ziua de Sf. Măria Mare, în mâinile pâr. Ștefan Roșianu, imputernicitul pâr. Mitropolit, voturile călugărești. Numele lor: Ileana Carpa, acum Imelda; Maria Vana, acum Inocenția; Lucreția Copil, acum Latina; Ana Orian, acum Perpetua; Maria Cherecheș, acum Laurenția; Lucreția Pop, acum Otilia. Una dintre ele studiază la Univ. din Cluj, una-i absolventă de Academia de muzică, trei sunt învățătoare una măiastră de bucătărie și una soră simplă. Tot atunci au fost investmântate alte cinci candidate: Rozalia Ciora, Lucreția Graur, Maria Nistor, Victoria Nagy și Ana Deac. Cele dintăiu patru cu liceu și bacalaureat. — Ceriul să le păstreze pe calea bună apucată!

Ca frații. Să vezi și să nu crezi: Basilica Invierii din Ierusalim de câteva zile sună și răsună de scârțait de schele, isbituri de târnăcoape, lovituri de ciocane și amestec de graiuri omenești. Latini, Greci și Armeni au dat mână frățescă și lucră de zor, împreună, să repare radical sfântul lăcaș. Guvernul, care până aci trebuia să facă ba pe mijlocitorul, ba pe împăciuitorul, de astădată are bună pace: nu-i-a mai cerut nime ajutorul. Cei interesați au ținut, ei în de ei, trei ședințe în prealabil, discutând în amănunt ce are de făcut fiecare și s'au apucat, în numele Domnului, de lucru. Și lucrul merge de minune, spre nespusa mirare a celor ce cunosc raporturile de mai dăunăzi dintre cele trei strane creștine.

Toate căile duc la Roma. Crezul creștin al Cetății Veșnice de cele mai multeori e dujmănit pentru că nu-i cunoscut decât defectuos. Cunoscut corect, e îmbrățișat fără doar și poate. Presupunând că cine știe ce patimi ascunse nu se pun deacurmezișul. Pilde sunt cu duimul; de altădată și de acum. Bine de curând zările nordamericane au înregistrat convertirea autoarei unei răspândite lucrări ce făcea apologia neomalthusianismului. E vorba de Miss Reed. Viu impresionată de viața exemplară a unei familii catolice, a început să studieze doctrina catolică. Încheierea a fost mărturisirea crezului studiat serios și temeinic. — Altă trecere răsunătoare la catolicism din ultimile zile e aceea a fostului arhidiacon al diecezei engleze de Kapstadt, Dr. Clindon Egleheart. Douăzeci de ani fusese misionar între leproși din Robler Island. Vreme destulă să observe misionarii catolici și să mediteze asupra celor văzute și asupra rezorturilor nevăzute ale apostoliei lor. — »Kipa« aduce acum știrea că și dânsul s'a făcut catolic.

Paștile în anul ce vine. După luarea în seamă a considerentelor socotite ca pledând pentru Dumineca ce cade pe 16 Aprilie viitor, Sf. Sinod a fixat acest termen ca dată la care se vor serba Paștile anului 1933 — În ce ne privește pe noi rămâne, vezi bine, să hotărască cei cheamați.

Reuniune harnică. Grație străduințelor apostolice ale pâr. local Iuliu Pop, acum-a anul s'a înființat în Maieru (eparhia Gherlei) o modestă dar inimoasă Reuniune mariană. De atunci și până acum numărul membrilor a tot crescut, așa că azi face 200 de membre conștiente și râvnitoare pentru podoaba Casei Domnului și mântuirea sufletelor proprii. Insistențelor depuse de dânsule, în urma sfaturilor părintelui sufletesc, este a se mulțumi, în bună parte, întoarcerea la calea cea bună a numeroase familii de pocăiți. Tot aceste in-

sistențe au strâns și celea 3000 de lei, prețul steagului reuniunii, sfințit la Sântă Măria Mare, cu care prilej s'au mărturisit și cuminecat peste 300 credincioși și credincioase. Festivalul de după masă, cu frumoasele cuvinte de orientare și învățătură ale dn. Viorica Corușiu și d. Alexandru Avram, avocat; cântările corului și solourile dș. L. Pop, precum și declamările d. inv. Sângeorzan, au fost o încununare meritată a unei rodnice activități de-un an (E. Al. Boșca).

Locale. Poimâne, Luni, de Tăierea Capului, *va predica* în catedrală pâr. Dr. *Gavril Pop*, prof. de religie la liceul de fete, iar Dumineca viitoare, a 10 după Rusalii, pâr. *Ioan Moldovan*, prof. de religie la liceul de băieți.

— De Luni după masă, ora 18, când s'a ținut meditația de introducere, și până ieri dimineață, după liturghie, catedrala noastră, cu întreruperile prevăzute de program, a fost mereu populată de lume preotească, venită aici să se reculeagă sufletește. Căci aici s'au ținut *exercițiile spirituale pentru preoți*, conduse cu râvnă și pricepere, de pâr. ieromonah *Augustin Pop* dela Bixad. Au luat parte la ele 91 de persoane (inclusive 5 clerici ce se gata spre hirotonire, și cei dela rând din clerul gremial) — Seria a doua urmează săptămâna ce vine.

Probleme ce se discută aiurea. Și cari s'ar putea, și chiar ar trebui să se discute și la noi. Cu deosebire în întrunirile agriste. Noi, deocamdată, relatăm aici doar atâta că în 10 August c. »Uniunea intelectualilor catolici« poloni a ținut în Varșovia un congres foarte cercetat și animat, desbătând o seamă de chestii însemnate dela ordinea zilei. Așa: Criza vieții intelectuale (prof. Pastuszka); criza în literatură și artă (dr. Morawski); criza vieții morale (Blazjewicz); criza vieții publice (prof. Szymanski); tomismul drept condiție a renașterii (dr. Kowalski); valoarea principiilor catolice în viața obștească (dr. Dembinski); intelectualitatea contra crizei (dr. Lewandowicz). — Mizeriile morale, culturale și sociale, mutatis mutandis, sunt cam aceleași și la noi, ca la Poloni. Remediile tot cam aceleași. Ceva nu-i încă la noi ca la ei: numărul mare de apostoli pricepuți și obsedați de imperativul sănării cât mai în curând a relelor de cari suferim. — Sperăm însă că îi vom avea.

Prof. Piccard a două oară în stratosferă. Cei cuprinși de patima științei sunt și ei ca toți pătimișii: n'au pace până ce nu-și satisfac nesățul. Piccard e dintre cei îndrăgiți de stratosferă și de tainele ei, pe cari vrea să le fure pe seama științei și a vieții. Urmărit de o pădure de capete, în zorii zilei de 18 August c. și-a luat sborul spre înălțimi, din apropierea Dübendorfului elvețian, rămânând mereu în legătură cu stațiunea radiofonică de stat. La ora 9:35 semnala: Totul merge bine. Observațiuni bune. Înălțime de 14 la 15.000 metri. — La ora 11,31: Am traversat Engadina, peste Samaden, la înălțime de 16.500 metri. Pe bord totul e în ordine, dar e foarte frig. — La 11,41: ne scoborim repede ca să evităm Adriatica. Vedem lacul Garda. — La ora 15:45 balonul prof. Piccard aterisa aproape de Edolo, în provincia Bresciei.

Mare de aur. Nu-i la noi. Nu. E în Franța. Rezervele de aur ale acesteia au atins un nou maximum. După datele Băncii Franceze se ridică la 82 miliarde 180 de milioane. Acoperirea e la un nivel fără precedent: 76,6 la sută. — Vistieria noastră națională nu-i primejdie s'o bată asemenea norvoace.

Răspuns demn. Oficialitatea din Sevilla plănuise deunăzi o serbătorire grandioasă în cinstea celebrului componist spaniol Manuel de Falla. Totul avea să se petreacă în sala Primăriei orașului. Componistul însă a tăiat scurt

și hotărât calea acelor solemnități. Catholic practicant, le-a dat aranșatorilor să înțeleagă că se ostenesc în zadar cu pregătirile, el neputând lua parte la serbare. Motivul: Spania oficială de azi se codește să deie Celui Preaînalt cinstea cuvenită. Așa stând lucrurile, el, o neînsemnată creatură a lui Dumnezeu, nu poate primi să i-se aducă lui o cinste, care Făcătorului și Măestrului său i-se deneagă. — Punct.

Științei trebuie să i-se pună căluși!

Așa zic bolșevicii. Și așa și fac, îndată ce au semne că surata asta le strică socotelile. Comisariatul instrucțiunii publice din Riga a și convocat o comisie specială să controleze toate cărțile de școală publicate de stat, rămânând ca toate aceste cărți să fie censurate înc'odată și de-un consiliu comunist compus din șase sute de muncitori din fabricile Moscovei. Tot ce va fi aflat de acest consiliu că nu corespunde spiritului și conștiinței proletare, va lua calea focului. »Pravda« aduce mai nou știrea că rezultatul primelor zile de lucru a consiliului a fost confiscarea alor 192 opere socotite contrare ideologiei comuniste. — Aceeaș măsură se aplică și lucrărilor strict științifice apărute până acum pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Înștiințare. Ni-se cere publicarea următoarelor: Se aduce la cunoștința celor interesați că la Școala Normală de Învățători din Tg. Mureș sunt vacante în clasa 1 30 locuri. Se primesc absolvenții cursului primar, în vârstă de 13 ani împliniți (se acordă și dispensă). *Inscrierile încep la 24 August și se pot face până la 4 Septembrie c.* În dimineața zilei de 5 Sept. începe examenul de admitere. *Actele necesare la înscriere:* actul de naștere, certificatul de vaccină, certificatul de absolvire cursului primar, certificat de naționalitate. Fiii de invalizi și văduve de război vor aduce dovada dela I. O. V. În ordinea de merit se dau elevilor și burse. *Taxa anuală 6700 plătită în 3 rate.* Sunt locuri vacante și în cl. III, IV, V și VI. — *Diracțiunea.*

† **Văd. Elena Pop născ. Breban** a trecut la cele veșnice în Satu-Mare la 15 August c., într'al 68-lea an al vieții. — Odihnească în pace.

Telefonul „Unirii“

M. Timișoara. De-acum ne-am luminat: scăderea natalității în Bănat e dovada peremptorie a »unui grad de civilizație și stare economică superior celorlalte provincii românești«. Așa decretează legea eugenicei calitative. Și când doctorul Șapira și demograful Kahn et Cie spun c'asa-i glasul acestei legi cu nume frumos, atunci toate limbile să tacă. Dr. I. Moldovanu, prof. S. Mehedintzi, Dr. Iosif Nemoianu ș. a. ce pricep ei? Nimic, dom'le, nimic! »Astăzi la ce ne-ar folosi numărul crescând al populației?« Aferim de ea preponderanță numerică a elementului românesc în acele părți ferice și emancipate! — N'avem ce zice: strășnic de avansate idei mai are tinerele d. Constantin Miu-Lerca, pe cât știm nu tocmai avansat și cu școala. Pe noi ne miră, și ne indignează totodată, un singur fapt: cum au putut apărea aceste aberații, pe cât de puține pe atât de pestilențiale, în »Vestul« (Nr. 581 din 24. VII. 32) de sub conducerea d. Bocu? Să fie și Dsa de aceleași păreri? — Nu ne vine să credem. Ori cum însă, ne-ar plăcea să știm.

R. Brașov. Sigur că ne bucurăm de cele trimise. Cum iarăși sigur este că veți fi mulțumit cu forma comprimată în care vor vedea lumina tiparului, odată ce veți lua în socotință că spațiul nostru, restrâns și măsurat cum este, nu admite amănunte de prisos. Principalul e faptul, care grăiește prin sine. Balastul detaliilor de prisos, cari și de altminteri în cazuri similare, — să zicem: misiuni populare, — se repetă stereotip, și sunt deja arhicunoscute, nu face decât să plictisească pe cetitori și să cuprindă locul altor lucruri mai puțin cunoscute. Ceeace la nici un caz nu poate fi nici intenția DV. și nu-i nici în interesul foii și folosul lumii cetitoare. — Mai ales că se poate spune mult și în vorbe puține.

Caut un ucenic cu patru clase secundare.

3-3

LIBRĂRIA ANCA, CLUJ

Citiți și răspândiți „UNIREA“

Nr. 36—1932

Publicație de licitație

Curatorul bisericii române unite din *Platra*, județul Someș, pentru lucrările de acoperire a bisericii cu tînchea, publică licitație publică, cu oferte închise, care se va ținea în ziua de 11 Septembrie 1932, ora 15, în localul oficiului parohial.

Condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Platra, la 19 August 1932.

Președinte: Primcurator:
s. s. **Iosif Mureșian** s. s. **Iosif Maiercan**
paroh protopop on.

Întreprindere de pompe funebre. Fond. 1892

Înștiințare

Aduc la cunoștința Onor. Public că mi-am mutat prăvălia de pompe funebre în curtea casei. Asortiment bogat în cosciuguri de brad, stejar și metal. Prețurile le-am redus. Servesc ca și până acum, conștient și după dorința fiecăruia. — Rog sprijinul Onor. Public.

2 ? **Văd. ECATERINA OLTEAN**

In atenția parohilor și !
curatoratelor bisericesti !

COMANDAȚI

GLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, Str. Regina Maria No. 43.

TOT AICI: Policandre, Sfeșnice, Ornate și

Recvizite bisericesti, Prapori, Cărți preo-

tești și de rugăciuni. Diferite predici,

VERSURI LA MORȚI (cântări fun-

nebrale pentru femei, bărbați și copii). Teatre populare și șco-

lare, monoloage, dialoge... Medalii de aluminiu pt. Reuniuni, cu inscripție după dorință, etc. etc.

Cereți prețcurant detaliat.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foșt

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

11-7 999